

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr 41 (2120) 1998 m. spalio mėn 20 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

Tenai, kur gyveno Išganytojas

Juozapas, sužinojęs, jog Jeruzalę su Betliejumi valdo mirusio Erodo sūnus Archelajus, nutarė grįžti ne į gimtinę, o į Nazaretą. Ten anuomet viešpatavo Antipas. Taip išsipildė pranašų žodžiai: "Ji vadins Nazariečiu" (Mt 2, 23).

Nazaretas išsidėstęs Ezezelio slėnio šiauriniame pakraštyje, iš visų pusių apsuptas žaliuojančiais medžiais apskaitisusiomis kalvomis. Senasis miestelis, kaip spėja archeologai, turėjęs būti ant mažos kalvos, šiaurės vakaruose besišliejančios prie Džebel Sain ir besidriekias slėniu į pietryčius. Iki tolei nežymus, apleistas miestelis virsta Išganytojo gimtine, kur iki VI a. galo didžiumą gyventojų sudarė žydai. Čionai gyvenę krikščionys jau nuo II a. turėjo savo bažnyčią. VII a. Nazaretas pakliuvo arabams, krikščionių persekiotojams. Kryžiuočiams Šv. Žemę išvadavus, čia buvo įsteigta vyskupija. Kai miestas vėl pateko musulmonams, atėjo sunkios dienos krikščionims. Tikta XVII a. čia pasisekė pastoviai įsikurti pranciškonams. Paskui atsirado ir daugiau krikščioniškų bendruomenių. 1948 jis atiteko Izraeliui.

Juozapui apsigyvenus šime miestelyje apie 750 m. nuo Romos įsikūrimo, kūdikelis Jėzus turėjo būti maždaug dviejų metų amžiaus. Nuo tada prasidėjo daugiau nei trijų dešimtmečių uždaro ir nedaug ką mums žinomo gyvenimo laikotarpis. Ką ne ką apie šiuos metus užsiminė evangelistas Lukas: "Vaikelis augo ir stiprėjo; jis darėsi pilnas išminties, ir Dievo malone buvo su juo" (Lk 2, 40). Taigi Jėzus augo ir brendo ne vien tik kūnu, protu, gabumais, bet ir vidiniu pasauliu, įgijo vis daugiau patirties. Tas pats autorius mums primena, kad Jėzus yra keliavęs su savo gimdytojais (taip Juozapą ir Mariją vadina Lukas): "Jo gimdytojai kasmet eidavo į Jeruzalę švęsti Velykų. Kai Jėzui sukako dvylika metų, šventės papročiu jie nukeliavo į Jeruzalę. Iškilimėms pasibaigus ir jiems grįžtant atgal, vaikas Jėzus pasiliko Jeruzalėje, bet gimdytojai to nepastebėjo. Manydami jį esant keleivių būryje, jie nuėjo dienos kelią, paskui pradėjo ieškoti jo tarp giminių bei pažįstamų. Nesuradę grįžo jo beieškodami į Jeruzalę" (Lk 2, 41-45). Įstatymai reikalavdavo, kad kiekvienas geras izraelitas per šventes aplankytų Jeruzalę. Teisiškai nei moterys nebūdavo įpareigosios keliauti, nei vaikai iki trylikos metų. Tačiau nemaža moterų lydėdavo vyrus. Pamaldesni tėvai į tokias keliones kartu pasiimdavo ir savo vaikus. Vieni rabinai reikalavdavo, kad tėvas

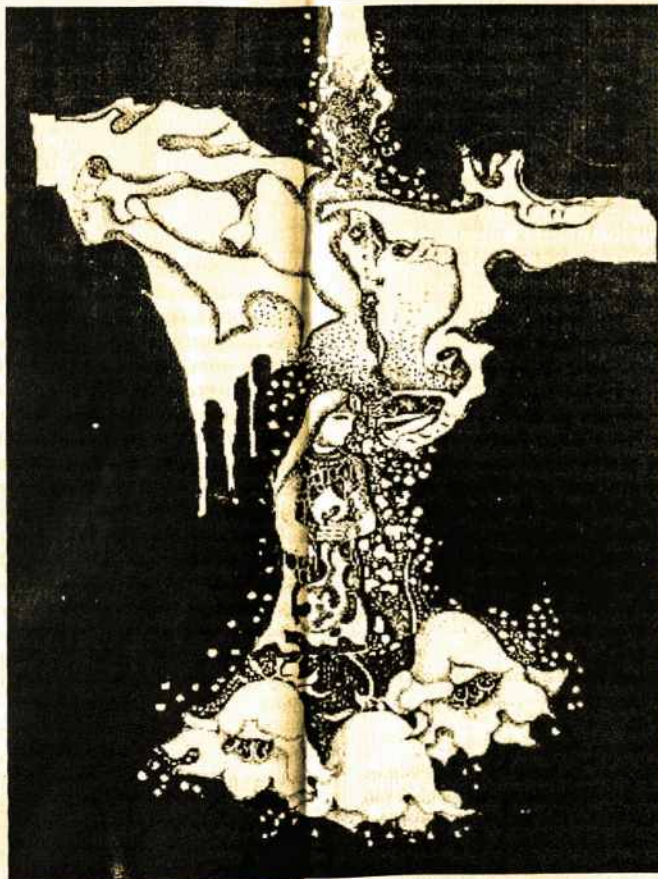
Kun. K.J. AMBRASAS, SJ

pasiimtų sykiu sūnų, jau galintį sėdėti ant tėvo pečių, o kiti, - kad imtųsi kartu tokį sūnų, kuris gali pats užkopti šventyklos laiptais, įsikirtęs tėvo rankos. Todėl minioje būdavo nemaža berniukų, su tėvais keliaujančių švęsti Velykų Jeruzalėje. Tad Jėzus kartu su Juozapu ir Marija jau irgi galėjo nesyki būti tokiose šventėse. Iš toliau maldininkai, susibūrę į pulkelius, keliaudavo kartu ir nakvynvietėse dažniausiai sykiu ilsėdavosi, nes iš Nazareto į Jeruzalę reikėdavo tris keturis kartus apsisototi nakčiai (buvo apie 120-160 km). Jeruzalė prieš šventę būdavo atvykstama dieną kitą anksčiau. Šįsyk, atėjus laikui grįžti, berniukas Jėzus liko Jeruzalėje. Marija su Juozapu tikėjosi vakare nakvynvietėje į susitikti. Mat pasitaikydavo, kad iš vienos grupelės kas nors prisijungdavo prie kitos ir šitaip šnekučiuodamiesi žygiuodavo. Tikta pirmosios dienos sustojimo vietoje jiedu, vaiko neberadę, susirūpino ir pradėjo ieškoti. Kitą dieną Marija su Juozapu pasileido atgal į Jeruzalę, pakeliui klausinėdami pakeleivių ir miestelėnų, gal kas matęs vaiką. "Pagaliau po trijų dienų rado jį

šventykoje, sėdinti tarp mokytojų, besiklausantį jų ir juos beklausinėjantį" (Lk 2, 47). Toks vaiko elgesys labai nustebino abudu susirūpinusius ir gerokai išvargusius tėvus, todėl nebereikalo Marija tarė: "Vaikeli, kam mums taip padarei? Štai tavo tėvas ir aš su sielvartu ieškome tavęs" (Lk 2, 48). Paauglio berniuko atsakymas motinai labiau panašus į dangiško Svečio negu į žemės sūnaus atsakymą: "Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?" (Lk 2, 49). Jei Jis minutėlei atsiskyrė nuo saviškių, tai vien tik dėl to TĖVO, Kuris Jį pasiuntė žemėn. Trumputis Jėzaus atsakymas motinai - tarsi visos plačiašakės būsimosios pasaulio išganymo veiklos santrauka. Taikliai ir taip pat trumpai apibūdina Lukas gimdytojų reakciją, kurią sukėlė Jėzaus atsakymas: "Bet jie nesuprato jo žodžių (...) Motina laikė visus šiuos įvykius savo širdyje" (Lk 2, 50-51).

- Viešpatie, leidęs nežymiam miestelyje kelis dešimtmečius gyventi šv. Šeimai, parodyk ir man slapto, uždaro ir sutelkto gyvenimo didžią prasmę. Padėk jį pamilti visa širdimi, kad nesivaikytiau

(Nukelta į 5-tą psl.)

TELYDI MUS VIEŠPATIES MALONĖ

Grazina Didelytė

Toks jau yra mūsų Dievas

Kun. dr. Karl SCHULER

"Kad, ko gero, ji neateitų ir manęs neapkultų". Kas? Ta našlė? Ji - teisėją? Tiesiog liaudiško sąmojo kupinas, atrodo, šis mūsų Evangelijos skirsnelis. Jėzus nevengia tokių liaudiškų, kartais ir šurštokų posakių. Jėzus nebijo įžeisti pamaldžiųjų, sakydamas, kad išrinktieji įkyriai šaukiasi Dievo per dienas ir naktis. Jėzus nė kiek nesivarždamas persako ir apie savo priešinkų sakomus žodžius: "Štai rijūnas ir vyno gėrėjas, muitininkų ir nusidėjėlių bičiulis" (Mt 11, 19). O ta našlė vis eina ir eina, užsispyrusi prašo tą išpuikusį diktatoriuką arginti ją nuo skriaudiko (3). Jėzus pavartoja visus liaudiškos išminties niuansus. Jis yra tikras pamokslininkas.

Prasminis šios parabolės minties smailgalys labai aiškus: reikia melstis ir prašyti, ir ne bet kaip, atkakliai, tiesiog įkyriai maldauti, kol tavo malda bus išklaudyta. Lukas savo evangelijoje daugiau negu kuris kitas evangelistas rašo apie maldą. Mūsų istorija glaudžiai susijusi su kitu giminingu tekstu (Lk 11, 5-8), pasakojančiu apie užsispyrusį draugą, vidurnaktį prašantį paskolinti tris kepalukus duonos. Jis tol prašo, kol dėl savo įkyrumo juos gauna. Senesniuose katekizmuose būdavo išvardijami teisingos maldos bruožai: joje turi būti girdimos pasitikėjimo, nusižeminimo ir ištvermingumo gaidos. Tą ištvermingumą tikinčioji liaudis aiškindavo kaip ilgai trunkančią maldą. Reikėdavo kalbėti daug "Tėve mūsų", daug rožinių, daug litanijų, tiesiog - melstis ilgas valandas. Malda tapdavo laikrodžiu matuojamas užsiėmimas. Tačiau šiuose dviejuose palyginimuose kalbama ne apie maldos trukmę, o apie jos tvirtumą, vieno ir to paties nusiteikimo išsaugojimą. Draugas, kuris prašo, asmeniškai beldžiasi į draugo - davėjo duris, našlė irgi pati asmeniškai neduoda ramybės teisėjui. Ji kiekvieną kartą ateidama kreipiasi vis kitais žodžiais. Svarbiau yra ne tas "kiekvieną kartą", o "be paliovos", nenustojant ir nepailstant. Ir dar labai svarbu, kad konkretus asmuo kreipiasi į konkretų "Tū". Jėzus nesibaimina ir apie Dievą kalbėti antropomorfiskai. Reikia belstis ir nesiliauti, kol prašomam nusibos ir jis, netekęs kantrybės, sutiks pagelbėti, kad tik nebebūtų trukdomas.

O vis dėlto ši pernelyg žmogiška Dievo interpretacija koreguojama: Dievas, žinoma, toks nėra. Jis - geresnis negu tas draugas, geresnis negu šis teisėjas: "Išdėmėkite, ką pasakė tas nesąžiningas teisėjas". Nejaugi Dievas neapgins savo išrinktųjų teisių, nejaugi jis delstų jiems padėti? Iš tikrųjų "netrukus jis apgins jų teises".

Be to, reikia atkreipti dėmesį dar į dvi aplinkybes. Prašytoja yra našlė. Biblijoje našlė yra beteisio arba teisiškai neginamo asmens sinonimas. Ką tai reiškia? Ogi tai, kad pagalbos šauktis ar į ją pretenduoti turi teisę tik tas žmogus, kuris yra išsėmęs visas įprastines galimybes pats sau

(Nukelta į 6-tą psl.)

Kadaise lietuviai mėgdavo pasigirti, kad jie kalba seniausia indoeuropiečių kalba. Ir tikrai buvo kuo girtis: vienaskaita, dviskaita, daugiskaita... Kiekviena po dešimt linksnių... Trijų pirštų storumo gramatika. Šimtas skirtingų būdų pasakyti: *motina*, arba *mergina*, arba pluoštai kitokių sąvokų... Ir taip toliau – ką čia, visko neišsakysi.

Devynioliktoje šimtmečioje, kai Vakaruose pasklido gandas, kad po caro letena lietuvių kalba uždus ir mirs, suplaukė vokiečių mokslininkai – kalbininkai į Lietuvą ir skubino užrašyti liaudies dainas, pasakas bei pasakėčias, gramatkos savybes, žodžiu, viską – tą neišsakomą mūsų senosios kalbos turtą.

Bet lietuvių kalba svetimųjų junge nežuvo. Pirmame nepriklausomybės laikotarpyje (1918-1940) ji atgyjo, pražydo pačiu gražumu. Laisvosios mokyklos išmokė jaunąją kartą karštai mylėti savo kraštą ir sykiu savo gimtąją kalbą.

Todėl dabar labai skaudu, kad nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje ne visi žmonės panašiai brangina savo kalbą. Gana dažnai jie šneka sudaryta lietuvių kalba, kurioje, tarsi kirminai, raitosi nereikalingi skoliniai (barbarizmai). Ir ne tik tie žmonės kalba "barbariškai" – negeriau parašo ir į laikraščius, į žurnalus ir net knygoje.

Dar liudniau, kai kalbą teršdami kai kurie mūsų tautiečiai nemato nieko blogo. Atvirščiai: yra tokių, kurie giriasi, kad jie kalbą "mokslinčiau", "tarptautiniais žodžiais", gi nuostabiai švari išeivių kalba esanti "senoviška" ir todėl nepriimtina.

Štai, šiemet Lietuvoje pasirodė Irenos Ermanytės ir kt. *Mokytinio tarptautinių žodžių žodyno* 2-ras leidimas. Šitos dailiai atspausdintos ir išsamios knygos pratarėje vienas iš autorių (Jonas Paulauskas) rašo: "... *Nonsensas* ir *nesąmonė* reiškia tą patį, bet *nesąmonė* yra šiurkštoko stiliaus žodis, todėl jo vengiama mandagiai kalbant" (4 psl.).

Mandagiai kalbant ar mandagiai teršiant? Mielas skaitytoja, kurs lietuvių kalbą geriau moki už mane, paaiškink: ar autorius iš Lietuvos dėsto teisingai, ar čia yra "nonsensas"? Net jei mandagiai bendraujant negalima ištarti *nesąmonės*, argi nėra kitų, "ne taip šiurkščių" žodžių? Man atrodo, kad jų yra aibės! Pavyzdžiui, pradžiai pagalvokime apie šiuos: *niekai*, *niekas*, *beprasmybė*, *tušti plepalai*, *tauškalai*, *plurpalai*, *plempimas*, *skiedalai*, *vapaliojimas*... Būtų gerai šitą sąrašą dar papildyti.

Baigiant grįžkime prie bendros problemos: dabartinės lietuvių kalbos savizudybės. Šiemet Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete (LSS) išleido A. Taškūno *Nereikalingų svetimžodžių rinkinį*. Knyguteje buvo sukaupta virš 1200 nereikalingų

NEKALBĖKIME NONSENSŲ!

svetimžodžių, be kurių lietuvių kalboje galima lengvai apsieiti. Prie kiekvieno skolinio buvo patiekti grynai lietuviški atitikmenys.

Knygute susilaukė didelio pasisekimo. Kritikai Lietuvoje ir užsienyje atsiliėpė labai palankiai. Visa laida buvo išparduota per keletą mėnesių. Virš 200 egzempliorių iškeliavo į Lietuvą: dalis kaip dovanos kalbininkams, mokykloms, žurnalistams; kitos buvo parduotos knygynams ir pavieniams papiginta kaina, maždaug už trečdali savikainos. Gaila, dar liko daug žmonių ir vietų, kurių *Rinkinys* nepasiekė.

Dabar skaitytojai kalbina LS Sambūrį, kad reikia išleisti *Rinkinio* antrą laidą ir ją plačiau paskleisti

Lietuvoje. Kelios vidurinės mokyklos Lietuvoje jau pareiškė pageidavimą savo mokinius aprūpinti *Rinkiniu*. Deja, LSS yra tik mažas Tasmanijos universiteto studentų būrelis ir neturi tiek lėšų, kad galėtų savo įėjomis išleisti dar vieną knygą. Todėl LSS dabar ieško garadario (organizacijos arba pavienio asmens arba kelių asmenų), kad iš anksto užpirtų 400 egzempliorių už 2000 dol. (urmo kaina). Su tokia garantija LSS galės imtis *Rinkinio* perspausdinimo darbo. Gi jeigu geradariams patiems 400 knygūčių nereikės, bus galima jas labai naudingai padovanoti Lietuvos mokykloms, gimnazijoms, universitetams ir žurnalistams.

Sambūrio adresas: LSS, Post

Office Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006 (Australia). Telefonas (03) 6225 2505. Sambūrio pirmininkas yra Vincas Taškūnas. Elektroninis adresas (E-mail): A.Taskunas@utas.edu.au

Prisimenu: lygiai prieš pusę šimtmečio mudu su Antanu sėdėjome ant suoliuko Karlsruhe parke ir, trykdami jaunyste, lietuviškai dalinomės dienos įspūdžiais. Netoli mūsų stovėjo senis vokiečių, klausėsi, klausėsi mūsų tauškalų ir pagaliau priėjęs užklausė: "Kokia kalba judu kalbate? Dar tokios gražios, skambios kalbos nesu niekada girdėjęs".

Taigi, brangus lietuvi, miela lietuve: jeigu jums kas pasakos, kad mūsų gimtoji kalba šiurkštoka, netikėkit! Mandagiai sakant, tai *nonsensas*. Tomas Tamulevičius

Globoti ar marinti nepagydomus ligonius?

Sunkų laikotarpį gyvename Lietuvoje: 50 metų prispausti net dejuoti nedįsime, o dabar – kiekviena žaizda kraujuoja, ir nežinia kokiai nelaimei pirma padėti. Sprendimus diktuoja gyvenimas. Štai kad ir dabar – ypatingas motinos poelgis mirtinai besikankinančiam savo vaikui. Kilo ginčų banga – ar tai pagalba, ar nusikaltimas?

Kiekvienos diskusijos tikslas – suprasti reiškinį, atjausti ir padėti tiems, kurie visuomenei nepriimtinomis premonėmis bando patys išbristi iš savo vargų. Dažniausiai diskutuoja priešrinkininkai – už ar prieš? Pažymėtina, kad ginčiuose dažniausiai nebūna pačių "kaltininkų". Todėl visai žiniasklaidai derėtų įjungti į problemas svarstymą ir tuos, kuriems reikia eutanazijos įteisinimo, kurie iš nevilties griebiasi kraštutinės priemonės patys. Jeigu atsisakytų diskutuoti, tai bent reikėtų sukaupti duomenis apie socialines, technines ar teisines priežastis, skatinančias toki kraštutinį jų apsisprendimą.

Duomenų kaupimo ir kvietimo diskusijon, manau, laukia 4 grupės asmenų: mirtini ligoniai, globos reikalingi invalidai, dirbti nepajėgiantys pensininkai ir dalis jaunimo. Tai žmonės, šiandien baigiantys savo gyvenimą savizudybe, neatsižveldami į krikščioniškąją moralę bei neigiamą visuomenės požiūrį. Deja, šioje srityje Lietuva pirmauja ne tik Europoje, bet ir pasaulyje. Todėl būtina jiems leisti pasisakyti ar juos apklausti, kad nustatytumėme priežastis, stumiančias į tokį neviltingą poelgį.

Kiekviena reiškinį formuoja ne viena, o kelios priežastys, todėl tyrimą reikėtų daryti 3 kryptimis: moraline, socialine ir teisine,

Moralinės priežastys – tai alfa ir omega, nuo kurių viskas prasideda ir baigiasi. Kol nežinosime, kas pas

Dr. Rūta Gajauskaitė

mus darosi, kol nesuprasime dalies visuomenės vargų, – tol neatjausime jų ir nepadėsime. Kol nežinosime priežasčių, beviltiška vienatvė stums žmones į savizudybę.

Būtina žinoti, kad šiandien Lietuvoje kas 9 žmogus – su negalia, daugiau kaip pusė – serganciu, o 30 proc. visų mirštančių – beviltiški vėžininkai. Kas trečias pirmokėlis, nors ir sveikas gimęs, – neišsivystęs. Didelė dalis pensininkų negali išsiversti, o prisidurti papildomais darbais nepajėgia dėl nesveikatos. Šie skaičiai, be papildomų duomenų apie specifinę kiekvienos grupės būklę, neleidžia suprasti problemos gilumo ir skausmingumo. Taigi, norint atjausti ir padėti tą kryžių nešti, reikia nustatyti priežastis, kurias galima būtų pašalinti.

Luošas žmogus pas mus pasmerktas vegetavimui, nes visi juos liečiantys įstatymai nustato kokius nors apribojimus. Antai invalidui yra nustatytas "stogas" atlyginimui, kurį viršijus sulaukoma pensija. Tai neskatina jo siekti aukštos kvalifikacijos intelektualinio darbo srityje. Beje, 30 proc. pajamų mokestis iš invalida imamas, nors jis kartais daug kartų didesnis už pensiją. Palyginkime su JAV – ten net prezidentas buvo invalido vežimelyje sėdintis žmogus. O pas mus invalidų įjungimas į visuomenę niekaip neperlipo laiptinių pakopų, kuriomis atsiverusios nuo lošučių visos įstaigos, įskaitant ir medicinines, neprasiveržia pro siauras tualetų, liftų duris. Net gyvenamieji namai jiems tampa kalėjimais. Nesirūpina valstybė ir invalidinės technikos užpirkimu, pradedant rankinio valdymo autotransportu, baigiant invalido vežimėliu, kėde, keltuvas,

ortopedija ir kitais elementariais dalykais, kurių pasaulis turi ir mielai mums padėtų. Tačiau... kažkas trukdo.

Duokit, duokit, duokit... Visiems visko reikia. Betgi galima būtų ir be davimo apsieiti – tereikėtų neimti mokesčių iš invalidų, ir jau jiems pasidarytų daug lengviau. Juk tūkstantmečiais žinomas principas – nepakenk! Jei iš invalidų nebūtų imamas pajamų mokestis, jiems ir pensijos nereikėtų!

Didžiausia ligonių problema – slauga. Šeimoje gulinčio ligonio neįmanoma palikti vieno, o dirbančiam neduoda biuletenio. Nedirbant nebus ir duonos. Slaugos namai tik pradėjo steigtis. Nėra nė paruoštų specialistų, medicinos darbuotojų. Nėra ir specialių lovų ar įrangos gulintį ligonį vartyti, nuprausti, pasodinti ir t.t. O vaistų klausimai nors ir svarstyti, bet neišspręsti. Visa reforma Sveikatos apsaugos ministerijoje įstrigo ir, atrodo, ilgam. Štai ir sprendžia ligoniai patys savo likimą.

Dalis Lietuvos gyventojų nesuduria "galo su galu" – tai dirbti nebeįėjantys pensininkai (luoši) ir daugiavaikės šeimos. Akivaizdu, kad valstybės vyrų skaičiuojami "pragyvenimo minimumai" nesutampa su kainomis parduotuvėse. Tuo tarpu... rengiamasi įstoti į ŠAS (NATO) ir ginkluojamasi. Ne sviesto, o duonos kasdieninės sąskaita. Tuo tarpu mūsų gaminiai parduvinėjami Rusijai daug pigiau (elektra – 6 kartus, mėsa – žemiau savikainos) nei saviems pirkėjams. Skirtumas sumokamas iš mūsų kišenės. Lepiname savo didįjį kaimyną, o savieji žudosi... Ir kiek tokių ekonominių sprendimų ne žmonių naudai! Kažkas, o ne žemdirbiai jiems skirtą pagalbą gauna (perdirbimo įmonės), o nepajėgūs nusipirkti maisto – žudosi...

Akivaizdu, kad eutanazijos įstatymo būtinumo svarstymas turėtų aprėpti šias visuomenės dalis opias problemas, jų sprendimo pirmumą. Juk didžiausias savizudybių skaičius Lietuvoje, lyginant su kitomis valstybėmis, rodo valdžios vyrų nesiskaitymą su minimaliais visuomenės poreikiais. Faktai rėkte rėkia apie vyriausybės nesupratimą ir neatjautimą dalies gyventojų vargų. Kaltintė kaltina už brangiausią kainą mokamą abejingumą. Ne taip jau sunku rasti neviltinges šaknis – reikia tik pažvelgti į esamą būklę.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakoma. Redakcija korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Pasaulinė krizė

Rašo dr. Jonas KUNCA, MD

Jau prieš metus, kai staiga prasidėjo Azijos krizė, rašiau, kad ji ko gero išsiplės ir pasieks pačių spekuliantų centrą. Dabar atrodo taip įvyko. Šių dienų dievaitis – amerikoniškas doleris prarado 14% savo vertės per vieną dieną. Jau ir jau pasitikėti negalima.

Finansų spekuliantai priėjo liepto galą. Sudrebėjo Wall Street citadelės pamatai, kai vienas slaptas bilijonierių fondas pasiskelbė bankrotuojąs. Per tą fondą Wall Street bankai skolindavo milijardus ir gaudavo apie 43% pelno. Fondo paslaugomis galėjo naudotis tik spekuliantų elitas. Mažiausia investavimo suma buvo 10 milijonų dolerių.

Tas fondas šį kartą blogai apskaičiavo ir prarado milžinišką sumą, apie kurios kiekį neskelbiama. Kad ji yra didžiulė matyti iš to, kad, jei tas fondas nebūtų išgelbėtas, galėtų subankrotuoti visa eilė bankų. Girdisi, kad panašių fondų yra daugiau, kad ir kiti iš jų gali subankrotuoti. Wall Street akcijų rinka dėl to sušlubavo. Ir spekuliantus apėmė nepasitikėjimas net savaisiais.

Prie panikos prisidėjo gili Brazilijos krizė. Tai didžiausia Pietų Amerikos šalis, gyventojų skaičiumi ir ekonomija didesnė už Rusiją. Brazilijos krizė neigiamai paveiks kitų to žemyno šalių ekonomiją. Be to, nudegę pirštus Azijoje, spekuliantai puolė investuoti į Brazilijos ekonomiją, manydami čia suradę naują "rinką" savo milijardam. Taip Brazilijos skolos pasiekė 300 milijardų dolerių sumą, kurios ši valstybė grąžinti neišgali. Tai naujas pavojus Wall Street finansistam. Dėl to JAV skubiai organizuoja pagalbą Brazilijai. Ne dėl meilės braziliečiams jie tai daro, bet kad gelbėti "savuosius". Prezidentas Cardozo žada įvesti finansinę kontrolę nesilaikydamas TVF nuostatų. Tai gali duoti vaisių tik per ilgesnį laiką. Gi dabar Brazilija ir visa Pietų Amerika yra apimtos krizės.

Spaudžiamas finansistu,

Vašingtonas dabar ragina visą pasaulį gelbėti ekonomiką, atseit, Wall Street spekuliantus. Bet nei Europą nei kitos turtingesnės šalys rimtai negalvoja prisidėti prie tokios akcijos. Vėl, kai laivas skęsta, kiekvienas žiūri kaip jam išsigelbėti. Niekas nevertia dėl spekuliantų liūdno likimo. Ekonomiją galima pakelti darant naudingą darbą. Spekuliacija to niekad neatstos. Atrodo, kad amerikiečiams teks susitvarkyti su finansų makleriais, kurie ten išbuvojo ir mėgina valdžiai diktuoti, ką ji turi ar neturi daryti. Malazija jau atsisakė TVF paslaugų ir savom jėgom stengiasi įveikti išsuktą krizę. Rusija pasirinko rusišką kelią jos ekonomijai gelbėti: spausdina nepadengtus rublius, kuriais žada apmokėti atsilikusias algas. Dėl to infliacija ten padidės. Padidės ir žmonių apsvylimas valdžia ir ypač prezidentu. Per spalio 7 d. dešimtytūkstančių rusų išėjo į gatves su plakatais reikalaujančiais Jelcino

atsistatydinimo. Jie laukia gelbėtojo Petro Didžiojo pavidale. Ten ekonomija nepagerės, kol Kremliuje neatsiras vadas sugebantis sutramdyti korupciją ir įvesti administracinę tvarką.

Japonija dar turi daug sutaupų iš senesnių laikų. Vašingtonas ragina japonus daugiau pirkti, aišku, amerikoniškų prekių ir taip prisidėti prie ekonomijos gelbėjimo. Tik jie neklauso. Nei jie perka nereikalingų prekių, nei daro didesnių investicijų, kol nepaaiškės dabartinė miglota pasaulio ekonomijos padėtis.

Europa rūpinasi savimi. Jos naujas pinigas, euro, bene bus varžovas US dolerio, kurio vertė iki šiol buvo paremta pasitikėjimu, dabar krenta su JAV ekonomija.

Trijų trilijonų dolerių valstybės skola, ilgametis užsienio prekybos deficitas ir ekonominė stagnacija kelia nepasitikėjimą ne tik doleriu bet ir pačia Amerika. Prezidencijos afera palieka ne tik JAV, bet ir pasaulį be aiškaus vado.

Atrodo, kad nuo šitos pasaulinės krizės mažiausiai nukentės Europa, kuri vieningai eina prie to žemyno susivienijimo, bedarbių skaičiaus sumažinimo ir šiek tiek tokios klasių lygybės.

Dabartinė ekonominė ir dalinai politinė krizė apima visą planetą. Kad iš jo išbristi, teks atsisakyti dabartinės ekonominės – finansinės sistemos ar bent ją gerokai reformuoti.

Kolumbijos prezidentas.

Susitikęs su Japonijos premjeru Keizo Obuchi V.Adamkus patvirtino, kad Lietuva jau yra priėmusi sprendimą atidaryti savo ambasadą Tokijuje. Kitų metų biudžete tam bus skirta lėšų.

Nustebino ramus tonas

Darbotvarkę V.Adamkus pradėjo susitikimu su Niujorke įsikūrusio Rytų ir Vakarų studijų instituto atstovais.

Vėliau V.Adamkus lankėsi kabelinės naujienų televizijos CNN būstinėje Niujorke, kur davė tiesioginį interviu verslo kanalui CNN FN (Financial News).

Apsilankymu CNN bei galimybė kreiptis į žiūrovus Prezidentas buvo labai patenkintas. Televizijos darbuotojai buvo maloniai nustebinti ramaus šalies vadovo pasakojimo apie ekonominę padėtį Lietuvoje bei santykius su kaimynine Rusija.

Ir sutikime su Rytų ir Vakarų studijų instituto darbuotojais, ir kalbėdamas CNN televizijos studijoje Rusijos nepasitenkinimą dėl Baltijos valstybių priėmimo į NATO Lietuvos Prezidentas pavadino psichologiniu bei spėjo, jog galbūt po penkerių metų tai neatpažįstamai pasikeis: "Galbūt ateityje ir pati Rusija taps NATO nare".

Bendrauja ir vadovų žmonos

Almai Adamkienei Niujorke sudaryta atskira programa.

Kartu su JT atvykusių kitų šalių vadovų žmonomis A.Adamkienei priėmė iš Švedijos kilusi JT generalinio sekretoriaus K.Annano žmona.

JT Generalinės Asamblėjos sesijos posėdį pradėjo V.Adamkus

Gintautas ALKSNINIS

Dėmesys – aplinkosaugai

Pradėjęs Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos 53-iosios sesijos antradienio posėdį, Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė susirūpinimą blogėjančia ekologine padėtimi pasaulyje ir paragino JT kuo daugiau dėmesio skirti aplinkosaugai.

"Kova dėl gėlo vandens, derlingos žemės, gamtos resursų gali priversti žmogų eiti prieš žmogų ar tautą prieš tautą. Nei demokratijos, nei ekonominio išsivystymo lygis tuomet nebebus svarbus, - kalbėjo Lietuvos vadovas. - Lietuva parems kiekvieną iniciatyvą, nukreiptą į gamtos resursų gaivinimą ir tausojimą".

Akcentavo žmogaus teises

Pasak V.Adamkaus, turi būti skiriama daugiau dėmesio žmogaus teisių apsaugai.

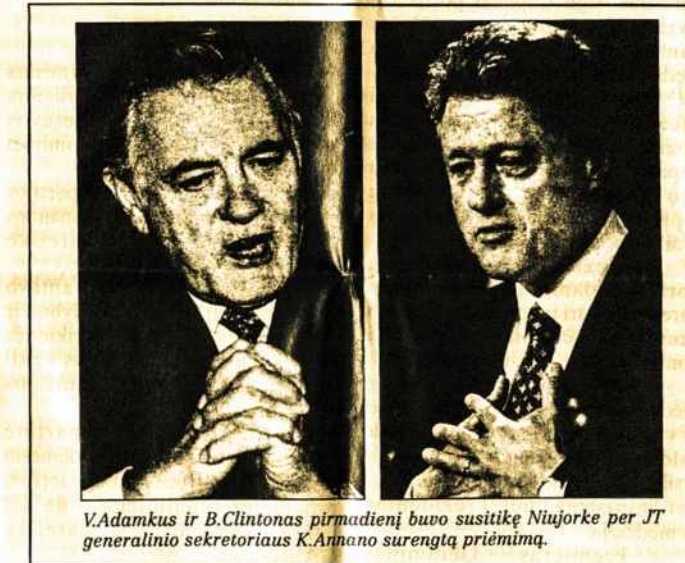
Iš JT tribūnos buvo pacituoti Jungtinių Tautų komisarės žmogaus teisių klausimais Mary Robinson žodžiai, jog šiandienos žmogaus teisių pažeidimai yra rytdienos konfliktų priežastis.

Lietuvos vadovas taip pat kalbėjo, kad vienas didžiausių visų pasaulio valstybių pastarojo meto laimėjimų yra Tarptautinio baudžiamamojo teismo statuto priėmimas, kurį netrukus pasirašys ir Lietuva.

Kaip sakė V.Adamkus, šis sprendimas liudija tarptautinės bendrijos brandą ir atveria erdvę kokybiškai naujiems, pagrįstiems efektyviai tarptautinio teisingumo sistema tarptautiniams santykiams.

Visuomenės aplinka negali būti saugi, anot Prezidento, be efektyvios kovos su tarptautiniu nusikalstamumu ir terorizmu.

Lietuvos vadovas džiaugėsi, kad pastaruoju metu imamas

V.Adamkus ir B.Clintonas pirmadienį buvo susitikę Niujorke per JT generalinio sekretoriaus K.Annano surengtą priėmimą.

priemonių kovoti su šiomis negerovėmis.

Priminti Lietuvos tikslai

Kalbėdamas iš JT tribūnos V.Adamkus pabrėžė, kad žmogaus saugus jaučiasi tuomet, kai saugi jaučiasi jo valstybė.

"Geri kaimyniški santykiai bei glaudus regioninis bendradarbiavimas yra viena prielaidų taikiam tautų sambūviui, kurio siekia visos pasaulio valstybės. Lietuva palaiko draugiškus ir konstruktyvius santykius su visais savo kaimynais", - sakė Prezidentas.

Buvo priminta, kad Lietuva saugi jaustūsi įstojudi į NATO.

"Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos penkiasdešimtmetis mums primena, kad tokios vertybės kaip žmogaus gyvybė, jo orumas ir gerovė nėra dalomos. Politinė veikla turi būti nukreipta taip, kad skatintų šių vertybių puoselėjimą ir visapusišką išsiskleidimą", - kalbėjo V.Adamkus.

G.Ulmanis – apie okupaciją

Apie žmogaus teisių deklaraciją kalbėjo Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis.

Kaimyninės šalies prezidentas jau kalbos pradžioje atkreipė dėmesį, jog priimant žmogaus teisių deklaraciją Latvija buvo sovietų okupuota, ir, nors SSRS dalyvavo pasirašant dokumentą, ji žmogaus teisių negerbė.

G.Ulmanis pareiškė įsitikinimą, jog pasaulio bendrijai atėjo laikas įvertinti vieną nehumaniškiausių šio šimtmečio režimų – sovietinį totalitarizmą.

Pokalbis apie konsulatą

Niujorke V.Adamkui teko pasikalbėti su Kolumbijos prezidentu Andresu Pastrana.

Vieno prezidento aplinkos žmogaus teigimu, Kolumbijos prezidentas apgailestavo, kad 1972 metais jo šalies valdžia uždarė Lietuvos konsulatą.

Kolumbijoje ketinama atidaryti Lietuvos garbės konsulatą, o realiausia kandidatė į garbės konsulės pareigas laikoma Laima Didžiulienė iš Bogotos.

Pokalbio liudininko teigimu, išgirdęs iš V.Adamkaus apie šią konsulės kandidatūrą apsidžiaugė ir

"Tėviškės Aidai" yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokėstį, įrašykime "Tėviškės Aidus" į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Įvairios Žinios

Vizito Niujorke metu Prezidentui Valdui Adamkui dažnai teko atsakinėti į klausimus apie Rusijoje ekonomikos padėtį bei jos įtaką Lietuvai.

"Mūsų nepalietusi Rusijos krizė nepraeis. Tenka susitaikyti su tuo, jog ekonomiškai iki tam tikros ribos su Rusija esame susiję, tačiau visa laimė, jog tik dvidešimt procentų mūsų eksporto nukreipta į Rytus, o dauguma – į Vakarus", - bendraudamas su žiniasklaida sakė Prezidentas. Jo nuomone, rami Lietuvos Vyriausybės pozicija pagrįsta realiais faktais.

"Lietuvos bankas turi pakankamai rezervų išlaikyti finansinį šalies stabilumą. Tai tam tikrą laiką garantuos, jog ūkį žlugdančių pasekmių nebus", - pažymėjo V.Adamkus.

Prezidentas taip pat susitiko su Amerikos žydų komiteto atstovais. Pasak Lietuvos ambasadoriaus JAV Stasio Sakalausko, komiteto atstovai teigiamai įvertino Prezidento Lietuvoje įkurtą tarptautinę komisiją, kuri įvertins ir iširs nacių ir sovietų okupacijų metu padarytus nusikaltimus.

"Mums, lietuviams, nereikia keršto, atgailos. Mums reikia teisingumo", - Vilniuje prie Seimo rūmų surengtoje buvusių politinių kalinių ir tremtinių bei kitų komunistinio terorų aukų manifestacijoje reikalavo ne vienas kalbėtojas.

Apie porą tūkstančių senyvo amžiaus žmonių reikalavo paspartinti desovietizacijos procesą Lietuvoje.

Daugiausia paramos sulaukė Seimas ir jo vadovas Vytautas Landsbergis. Tuo tarpu LDDP, socialdemokratai, liberalai ir Artūro Paulausko vadovaujama Naujoji sąjunga buvo išvadinta neokomunistais.

Kalbėjusieji reikalavo uždrausti buvusiems komunistų partijos ir jos satelitų funkcionieriams dirbti Seime, Prezidentūroje, Vyriausybėje bei žiniasklaidoje. Siūlyta Vilniuje surengti tarptautinį komunistinio nusikaltimų tribunolą.

Akcijos dalyviai sveikino Seimą, šią vasarą priėmusį buvusių KGB darbuotojų veiklos ribojimo įstatymą, kuris dar nėra įsigaliojęs.

Akcijos metu buvo perskaitytas kreipimasis į Seimą, Prezidentą ir Vyriausybę dėl teisingumo ir valstybės ateities.

Vėliau mitingo atstovus priėmė Vyriausybės kancleris Kęstutis Čilinskas, kuriam ir buvo įteikti manifestacijos dokumentai. Jis teigė pritariąs daugumai siūlymų, tačiau pareiškė, kad desovietizacija – tai didžiulis darbas.

Kultūros ministerijos ir Kultūros paveldo centro specialistai ekspedicijoje aptiko dar dvejais Antrojo pasaulinio karo belaisvių kapines: prie Nidos, netoli sienos su Rusijos Karaliaučiaus sritimi ir kitos Klaipėdoje, prie kanalo. Abiejose kapinėse palaidota apie 700 prancūzų, buvusių vokiečių nelaisvėje.

Vilniaus apygardos teismas baigė liudytojų apklausą 1991 metų sausio 13-osios perversmininkų byloje ir spalio mėnesį ketina pradėti teisminius ginčus.

Sausio 13-osios bylos tyrimas užtruko daugiau kaip penkerius metus, ir ji Lietuvoje neturėjo precedento pagal nusikaltimų pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

Bylą dėl sąmokslų, siekiant užgrbti valdžią 1991-ųjų sausį, ir tyčinių nužudymų organizavimo sudaro daugiau kaip 332 tomai. Teismui liudijo tūkstančiai liudytojų ir nukentėjusiųjų.

Buvusiems Lietuvos kompartijos vadovams Mykolui Burokevičiui ir Juozui Jermalavičiui 1994 metų rugsėjį buvo paskirtas kardomasis suėmimas.

Jau ketverius metus teismo nuosprendžio jie laukia Vilniaus tardymo izoliatoriuje.

"Nemaniau, kad dėl reprezentacinių medžioklių kils tiek aistrų", - prisipažino aplinkos ministras Algis Čaplikas po to, kai Vyriausybė atmetė jo siūlymą panaikinti reprezentacinių medžioklių plotus.

Ministras bandė palaikyti Prezidento Valdo Adamkaus poziciją – pastarasis pareiškė nepateisinąs kasmet apie milijoną litų valstybei kainuojančių reprezentacinių medžioklės plotų išlaikymo ir paragino jų atsisakyti.

Prezidento nuomone, norintys pamedžioti Lietuvos pareigūnai turi tai daryti ne veltui, o sumokėti urėdijoms ir medžioti komerciniuose plotuose.

"Aš taip pat manau, jog medžioklė yra ne duona kasdieninė ar vanduo, o brangus malonumas ir valdžios vyrai pagaliau turi už ją atsilyginti", - sakė A.Čaplikas. Beje, nei ministras, nei Prezidentas nemedžioja.

Premjeras Gediminas Vagnorius panoro sužinoti ne tik A.Čapliko, bet ir kitų ministrų nuomonę, todėl paprašė šį klausimą Vyriausybės posėdžiui parengti iš naujo.

Gera informuoti šaltiniai teigė, jog kelią svarstymui užkirto ministrai, kurie pamėgo nemokamas medžiokles reprezentaciniuose plotuose: jie nori įsteigti savo įmonę, kuri perimtų šias medžiokles.

Dirbama pagal kruopščiai apgalvotą scenarijų: ministrai įsteigs įmonę, kuri perims valstybės turta, vėliau ji bankrutuos, ir šis turtas bus privatizuotas, o žvėrių priveisti miškai – išdalyti saviškiams.

Ukmergės rajono Žalioji giria, kurioje taip pat vykdavo reprezentacinės medžioklės, jau išnuomota Seimo nario Kazio Bobelio vadovaujama "Tauro" medžiotojų klubui, kurio nariai – kadenciją baigęs Prezidentas Algirdas Brazauskas, buvę aukšti valdininkai Bronius Braadauskas, Jurgis Ilikevičius ir kiti. Netrukus ši giria buvo išbraukta iš reprezentacinių plotų sąrašo.

Toks pat likimas gali laukti ir Pašilių, Storšiuų bei Šunskų miškų.

Šių metų pirmojo pusmečio nacionalinio biudžeto pajamos buvo

4,540 mlrd. litų, išlaidos – 4,681 mlrd. litų.

Kaip pranešė Statistikos departamentas, remdamasis Finansų ministerijos duomenimis, išlaidos viršijo pajamas 141,5 mln. litų.

Didžiausią biudžeto pajamų dalį – 51,7 procento – sudarė vidaus prekių ir paslaugų mokesčiai, 30,9 procento – pajamų, pelno ir kapitalo mokesčiai.

Daugiausia biudžeto lėšų pirmuosius šešis metų mėnesius buvo skiriama socialinei sferai – 51,5 procento. Iš jų 29,8 proc. teko švietimui, 10 proc. – socialinei apsaugai, globai ir rūpybai.

Lietuvos Seimas papildė atmintinių dienų sąrašą. Šiais metais pridėta birželio 15-oji, Okupacijos ir genocido diena. Rugsėjo 15-oji – Zolinė (Švenčiausios Mergelės Marijos ėmimo į Dangų diena), lapkričio 30-oji – Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didiosios Lietuvos Akto diena. Iš viso Lietuvos kalendoriuje dabar yra 26 atmintinos dienos.

Premjeras Gediminas Vagnorius neabejoja, kad jis išlaikys Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos pirmininko postą.

"Esminių pakeitimų partijos vadovybėje nenumatoma", - spaudos konferencijoje pareiškė G.Vagnorius.

Taip premjeras komentavo konservatorių partijos valdybos ir Seimo narės Laimos Andrikiienės pareiškimą, kad atėjo laikas keisti partijos įstatus, atsisakant jos valdybos.

"Kaip tik mūsų partinė vadovybė nutarė daugiausia dėmesio skirti diskusijoms dėl partijos programos tobulinimo, o ne dėl įstatų keitimo", - pareiškė G.Vagnorius.

10 litų proginės monetos, skirtos Vilniui, į apgyvartą išleistos rugsėjo 30 dieną parduodamos po 20 litų. Proginį monetų, skirtų S.Dariaus ir S.Girėno skrydžio per Atlantą 60-mečiui, per penkerius metus išplatinta 4500, o proginį monetų, skirtų popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymui Lietuvoje – 5000.

Lietuvos banko (LB) valdyba nutarė ruošti naujų didesnio patikimumo bei daugiau apsaugos pažymių turinčių 100 litų banknotų gamybą.

Kol kas bankas turi pakankamai seno pavyzdžio 100 litų banknotų, tačiau nusprendė ruošti patikimesnių banknotų išleidimui. Naujo pavyzdžio 100 litų nominalo banknotai į apyvartą gali būti išleisti po metų arba pusantų. Naujieji 100 litų banknotai bus panašaus dizaino ir kokybės taip ir pernai lapkritį išleisti 200 litų nominalo banknotai.

Lenkijos parlamento žemieji rūmai priėmė įstatymą, leidžiantį privatiems asmenims susipažinti su buvusios komunistinės Lenkijos slaptosios tarnybos apie juos surinkta medžiaga. Įstatymo

projektą parėmė Seimo dešiniųjų ir centro frakcijos, prieš balsavo kairieji.

Šiuo įstatymu siekiama nustatyti buvusius saugumo bendradarbius ir užkirsti jiems kelią eiti aukštas valstybines pareigas.

1992 metų birželio mėnesį Jano Olszewskio vadovaujama dešiniųjų vyriausybė jau bandė atverti saugumo archyvus visuomenei, tačiau tas sprendimas buvo atšauktas.

Rusijos laikraščiai atidavė duoklę pasaulinio garso baletu šokėjui Rudolfui Nurijevui, kuriam po mirties šalies generalinio prokuroro sprendimu pagaliau buvo atšaukti kaltinimai dėl tėvynės išdavystės.

R.Nurijevas, 1961 metais išvykęs gastroliū į Paryžių, atsisakė grįžti į komunistinę Sovietų Sąjungą.

Tai viena ryškiausių Rusijos Kirovo operos ir baletu teatro žvaigždžių, pelniusi pasaulinę šlovę Vakarų pusrutulyje, pavergusi žiūrovus savo gracingumu ir aistringai kuriamaisi klasikinio baletu personažais.

Už atsisakymą grįžti į Sovietų Sąjungą R.Nurijevas buvo nuteistas už akių septyneriems metams kalėjimo.

Rusijos Altajaus krašte (Sibiro pietuose), Maimos mieste, mokytojai vietoj seniai nemokėtų atlyginimų per mėnesį gauna 15 butelių degtinės.

Pinigų dėl Rusiją apėmusios ekonomikos krizės pedagogai negavo nuo kovo mėnesio, todėl yra patenkinti tokiu atlyginimu, nes degtinė visada galima pelningai parduoti.

Kai kuriuose Rusijos rajonuose atlyginimai krizės metu buvo mokami karštais, moteriškų apatinių trikotažu arba bulvėmis.

JAV Baltieji rūmai pareiškė, kad per didžiausias Amerikos ir pasaulinio televizijos stotis pademonstruotas Amerikos prezidento Billo Clintono liudijimo vaizdo įrašas parodė, jog pradėti šalies vadovo apkaltos procesą nėra pagrindo.

Baltųjų rūmų atstovas spaudai Mike'as McCurry teigė, kad vaizdajuostėje užfiksuotas prezidento liudijimas neduoda pagrindo skelbti apkaltą. M.McCurry apkaltino Atstovų rūmų teisės komitetą, paskelbusį tyrimo medžiagą, politinėmis intrigomis ir "precedento neturinčiu parodymų prisiekusių komisijai slaptumo pažeidimu".

Jis taip pat kaltino ir nepriklausomą prokurorą Kennethą Starrą bei jo vadovojamą teisininkų komisiją, teigdamas, kad apklausos metu teisininkai bandė "įbauginti ir paerzinti" prezidentą.

Prezidento patarėjas Paulas Begala pareiškė, jog ši apklausa buvo "bandymas pažeminti ir sutrikdyti prezidentą" bei palenkinti visuomenės nuomonę taip, kad B.Clintonas turėtų atsistatydinti iš savo posto.

Religija be antgamtinio elemento primena man laikraštyje perskaitytą reklamą. "Vynas be vynuogių". (De Žonkūras)

Atstovų rinkimas Melbourne ir diskusijų popietė

Rašo Alisa BALTRUKONIENĖ

ALB Melb. Apylinkės Atstovų Krašto V-bos suvažiavimui Geelonge rinkimas

Kartais reikia sau ramiai atsisėdus, akies krašteliu žvilgčiojant, apie praėjusios savaitės pabaigą pamąstyti.

Sekmadieniais Melbourne daugelio lietuvininkų keliai susikryžiuoja Lietuvių Namuose. Čia sutinki katrą savo pažįstamą, aptariami svarbūs lietuviški reikalai.

Melbourn Apylinkės valdyba aną sekmadienį norėjo "nušauti du zuikius vienu šuviu" ir jiems tas pasisekė.

Na ir prigūžėjo sekmadienį, rugsejo 27-tą dieną 1 val. p.p. gana didelis skaičius tautiečių į Lietuvių Namų Jubiliejine salę.

Visi žiūrime į kultūros darbuotoją, teisininką Andrių Vaitiekūną, tačiau ar visada suvokiame, kaip nelengva jam yra, jaunam įsigyventi į tokią aplinką, suprasti vyresnių tautiečių veiklos dėsnius.

Pirmiausia jis pranešė, kad ateinantiems dviems metams Melbourn Apylinkėi paskirta išrinkti 10-šimt atstovų, kurių svarbiausias uždavinys bus dalyvauti per Lietuvių Dienas Geelonge, pasisakyti einamaisiais reikalais ir išrinkti naują ALB Krašto valdybą.

Atsirado dešimt bendruomenės narių, kurie sutiko būti renkami atstovais, tai juos ir išrinko. Jie yra:

1. Henrikas Antanaitis
2. Zigmantas Augaitis
3. Alisa Baltrukonienė
4. Aldona Butkutė
5. Povilas Cleveland
6. Povilas Kviecinas
7. Danutė Lynikienė
8. Birutė Prašmutaitė
9. Aldona Vyšniauskienė
10. Dr. Kazys Zdanis

Diskusijų popietė

Antroji šio susirinkimo pusė buvo skirta aptarti kaip pagyventi Bendruomenės veiklą. Pirm. Andrius Vaitiekūnas kvietė visus pasisakyti apie svarbius Bendruomenės reikalus:

1. Kaip pritraukti į Bendruomenę naujus narius, kad nesijaustų Bendruomenės nykimas?
2. Ar reikia Bendruomenę pagyventi?
3. Ar reikia įtraukti naujai atvykusius iš Lietuvos?

Šituos tris svarbius klausimus Bendruomenės pirmininkas susirinkusiems pateikė aptarti.

Autoritetingiems pasiūlymams, pareiškimams ir aptarimams iškelti, pirmininkas pakvietė tris Bendruomenės narius iš jaunesnės kartos: Algį Šimkų, Dalią Antanaitienę, Birutę Prašmutaitę.

Algis Šimkus pateikė išsamų apibūdinimą apie Bendruomenės veiklą kokia ji iki šio laiko buvo. Jis pasakė, kad senesni Bendruomenės nariai buvo idealistai, kurių nedaug jau beliko. Kad pradžioje bendruomenės nariai pagrindinai buvo politiniai imigrantai – idealistai, su vienu pagrindiniu siekiu – Lietuvos nepriklausomybės atstatymu. Bet nuo tos pagrindinės

veiklos praėjo jau 50 metų ir Lietuvos nepriklausomybė jau atgauta. Taigi veiklos tikslai jau nebegalioja. Už Lietuvos ribų gimę lietuviai nebeteri to idealizmo, nes Lietuva jiems tolimas tėvų kraštas. Kad jaunimas turi skirtingą kilmės ir tautos supratimą. Jų ekonominis interesas viršija idealizmą. Kad svarbu pagyventi kultūrinį veikimą ir nekritikuoti jaunimo. Algio Šimkaus supratimu, mūsų bendruomeninė veikla turi įgauti šiek tiek skirtingą posūkį.

Bendr. pirmininkas pasiūlė prieš diskutuojant p. Algio Šimkaus pasisakymą, išklausti p. Dalės Antanaitienės, kuri virš 30-šimt metų dirba su jaunimu ir tik yra grįžusi su tautinių šokių grupe iš Lietuvos.

p. Dalia pareiškė, kad jaunimas mėgsta praleisti laiką labai gerai, bet, kad tai ir yra proga juos pritraukti, o tada ir sąmoningumas lietuvių ateina. Ir sumokėjimas jiems kelionę į Lietuvą paveikia ir atsiliepia į pozityvią pusę. Jaunimas sugrįžęs iš stovyklos nutarė kalbėti lietuviškai, net ir mišrių šeimų jaunimas.

p. Dalia pasakė vieną įdomų pavyzdį: mergaitė, kuri nemokėjo lietuvių kalbos, Lietuvoje pateko viena gyventi lietuvių šeimoje ir ji suprato kaip jai reikalinga lietuvių kalba. Ji pamilo lietuvių kalbą, kultūrą ir dabar ji rimtai jos mokosi ir nori išmokti. p. Dalia taip pat išskėlė, kad labai svarbu yra finansiniai jaunimą remiant rengiant Kongresus, stovyklas ir t.t. Jaunimas susirenka į Lietuvių Namus ir žiūri lietuviškus filmus visą naktį, žinoma, su vyresnių priežiūra. Klausosi ir Disco muzikos. Tokius vakarus reikia organizuoti. Tas juos sujungia, jie įgauna sąmoningumą.

p. Dalia pasiūlė, kad Bendr. Valdyba peržiūrėtų sąrašus ir surastų daugiau jaunimo ir nuvažiuotų asmeniškai juos paraginti ir pakviestų juos prisijungti prie lietuviško jaunimo. Pasiūlė ir kad kas mėnesį reikėtų laikyti kavinę ar barą, kad jaunimas galėtų pabendrauti. Klubas tą galėtų paaukoti. Labai gerai būtų suorganizuoti Lietuvių Namuose šeštadieninius lietuvių kalbos kursus, kad būtų pradinės klasės be abiturės egzaminų. Savanoriai mokytojai turėtų būti iš vyresnės kartos.

Birutė Prašmutaitė sakėsi kalbės iš vidurinės kartos perspektyvos kaip bendramintė, ne kaip dirigentė. Ji pirmoji pasiūlė nupirkti tinkamą Video ir Ekraną. 1997 m. buvo surinkta 1000 dol. – per vakaronę. Ji pasiūlė, kad visos organizacijos būtų paprašytos prisidėti prie to pirkimo piniginiai. p. Birutė ir pasiūlė padaryti lietuvišką "Website" ant Interneto. Šitam projektui galima būtų sudaryti komitetą iš visų trijų kartų, iš jaunimo, iš vidurinės kartos ir vyresnės. Dabar Melbourne yra vyresnių žmonių Internetu sudaryta grupė. "Jau Žinios" turi savo "website". Latviai, pav. jau turi savo "website" Australijoje.

p. Birutė ir pasiūlė, kad šalia diskusijų popiečių ar iš eilės atskirai suorganizuoti rankdarbių grupę. Visos trys kartos galėtų dalyvauti kaip mokytojai ir mokiniai. Sekančiais, 1999 metais, yra Jungtinių Tautų Vyresnių Žmonių Tarptautiniai metai ir p. Birutė pasiūlė per tuos metus, kaip nors

įvertinti, mūsų vyresnių žmonių dabartinius ir atliktus darbus. Surengti pav. pagerbimo jiems vakaronę, pasiūlyti juos per "Australia Day" ar per kitus pagerbimus. Gal tą būtų galima padaryti kartu su Pensininkų Sąjunga? Per tuos metus yra proga jungti visas kartas, nes Tarptautinių metų šūkis yra: "Gyventi visuomenėje, kuri yra visom kartom!" Gerai būtų įsigyti ir pristatyti naujas knygas pav. p. Taškūno – "Svetimžodžiai" arba p. Tarvydo – "Tasmanijos Pabaltiečių Istorija". Ar "p. Jonaitienės Autobiografija".

Pasisakymai

p. Kozlovskienė pasisakė dėl video prožektoriaus: turėtų būti pastoviai demonstruojami filmai, visų amžiaus grupių ir įvairių pomėgių auditorijai. Tas tikrai labai pagyventų bendruomenės gyvenimą. P. Kozlovskienės pasiūlymas buvo, kad turėtų būti suburtas koks nors komitetas, gal prie Bendruomenės valdybos, kuris tvarkytų visus videofilmų rodymo ir jų parūpinimo reikalus. Davė keletą bendruomenės gyvenimo pajavairinimo pavyzdžių:

I. Pastovai rengti iš profesionalų ir mėgėjų mūsų bendruomenėje parodas tarp įvairių žanrų dailės darbų, fotografijos, rankdarbių, vaikų piešinių, gėlių aranžavimo ir t.t.

II. Įdomias diskusijų popietes, ar susitikimus senosios kartos atstovų su jaunimu.

- Senųjų imigrantų su naujaisiais.

- Susitikimus su įdomesniais mūsų bendruomenės žmonėmis.

III. Ir reikėtų padaryti įdomesnę tokių popiečių pravedimo formą.

- Supažindinti jaunimą su lietuviškų folklorinėmis švenčių tradicijomis, papročiais, apeigomis. Tas galėtų būti: Joninių, Sekminių, Užgavėnių, Žolinių Vakaronės.

- Etnografinės Vakaronės, kuriose būtų supažindinama su kurio nors Lietuvos regiono papročiais, valgiais, apranga ir t.t.

- Šeimos vakaronės, kuriose su savo programomis dalyvautų kelių šeimoms kartų atstovai – seneliai, tėvai, vaikai, anūakai.

IV. Būtų labai puiku Melbourne turėti ir savo teatrą.

- Galėtų būti atgaivintas Jaunimo Teatras.

- Vaikų lėlių teatras.

- Vaikų folkloro ansamblis.

V. Nebūtų labai sudėtinga nors kartą metuose pasikviesti iš Lietuvos vieną ar du menininkus, jų kelionę apmokant iš jų koncertų pajamų.

Dalis šitų pasiūlymų numatyti "Entuziasčių Būrelio" planuose.

p. Kozlovskienė duoda ir užuominą, kad gal vertėtų įkurti vėl Kultūros Tarybą, kuri visą tą kultūrinę veiklą koordinuotų, planuotų ir ieškotų būdų bei lėšų tuos planus įgyvendinti.

Baigiant savo vertingus pareiškimus p. Kozlovskienė pasisakė dėl jaunimo, kurio, kaip kalba žmonės, be saldainio į Lietuvių Namus neįvilios. P. Kozlovskienė galvoja, kad gal tokiu saldainiu

galėtų būti kasmetinė iš ALF lėšų skiriama premija mūsų jaunosios kartos atstovams, tarp 18-35 metų amžiaus, už kultūrinę, meninę ar visuomeninę veiklą mūsų bendruomenėje. Galėtų būti ir už kokį nors konkretų projektą, kaip nors susijusį su Lietuva ar lietuvių.

Ilgiau pagalvojus galima būtų ir daugiau ką sugalvoti. Pusia juokais p. Kozlovskienė dar pasakė, kad gal Lietuvių Namai būtų patrauklesni jaunimui ir mums vyresniems jei bare būtų galima gauti atsigeriti tikros kavos – Capucino, Café ir pan.

Pasisakymai iš susirinkusių į Popietę

p. Žalkauskas parėmė Birutės pasiūlymą dėl didelio Ekraną.

p. Šiurnienė siūlė pirkti tik gerą ir kad būtų sudarytas pirkimui komitetas.

Organizacijos pasižadėjo duoti po 1000 dol. ir buvo nutarta pirkti didelį Ekraną.

Apie bendruomenės pagyvinimą pakalbėjo ir p. Žemkalnis. Jis taip pat pranešė, kad iš Lietuvos vasario mėn. atvyksta "Girių Aidas", penkių žmonių būv. Tremtinių grupė, kurie Australijoje duos muzikos ir dainų koncertus. Labai populiarai grupė.

Dauguma kalbėtojų pasisakė, kad svarbu jaunimą remti finansiniai. Pasiūlyta iškveisti kun. Saulaitį, kurį jaunimas mėgsta ir jis moka jiems kalbėti.

Kitas dar svarbus pasisakymas buvo, kad kaip nors pritraukti atvykusius iš Lietuvos. Taip pat gerai pritraukti ir kitataučius, kurie draugauja su mūsų vaikais. Vienas australas, kuris bendrauja su lietuviais ir važiuoja su šokiais į Lietuvą, išmoko po dešimt lietuviškų žodžių į dieną ir yra patenkintas.

Šita tema kalbėjo ir p. Sodaitienė, p. Statkuvienė, p. Vyšniauskienė ir kiti. Bendrai reikia pasakyti, kad Popietė labai pasisekusi ir kultūringai pravesta. Reikia tikėti, kad ir tuos gerus, naudingus pasiūlymus pasiseks įgyvendinti.

Tenai, kur gyveno Išganytojas

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pasaulietišku vėju ir visur, gyvendamas kuklų ir tylų gyvenimą, stengėsi pildyti ne savo, o Tavo, Tėve, valią.

Taip ilgai gyvenęs ir kartu su Juozapu ir Marija dirbęs visus paprasčiausius namų ir staliaus darbus, pamokyk mane, gerasis Jėzau, suprasti, kad nėra blogų darbų, o tikai prasti darbininkai. Kiekvienas darbas palaimintas Tavo dieviška Ranka. Tad bet kokias pareigas eidamas žmogus, jei tik laikysis tavo nurodytų Įsakymų, pelns Amžinybę.

Kantioji ir darbščioji Mergele Marija, taip rūpestingai su Juozapu ieškojusi savo Sūnaus, išmokyk visas motinas, kad jos visad ku uoliausiai ieškotų paklydusių gyvenimo kryžkelėse savo vaikų ir kad visa jaunoji karta pildytų Dievo ir tėvų uždėtas pareigas.

PO SAULĒLYDŽIO

Kai skrisi per tolimus Viešpaties

plotus,

Šioj žemėj pavargusi siela,
Te Angelas Sargas tau leidžia
sustoti,

Nors mūrskniui ties Lietuva miela.

Nors kūną priglaus svetimoji žemėlė

Ir oš negimtieji šilajai,

Akim amžinybės paglostyk tą šalį,
Kurį vis krūtinėj nešiojai.

Bernardas Brazdžionis

Žurnalistas ir rašytojas
BRONIUS ZUMERIS prisimintas
pirmose mirties metinėse.

Metai prabėgo
nepastebimai, kaip Aukščiausias
uždarė žemiškus vartus
pasikviesdamas mūsų mylimą
mamytei vyrą, o man brangų tėvelį.

Dievas mums padėjo.
Šventės diena buvo graži ir saulėta,
kuri prasidėjo šv. Mišiomis
St. Mary's bažnyčioje, Ascot Vale.
Mišias laikė kun. Raymond, kuriose
dalyvavo daug žmonių, nes buvo
sekmadienis.

Po šv. Mišių kviestiniai

svečiai susirinko į Zumerių namus.

Šia iškilminga proga, mūsų
šeimos draugui kun. S. Gaideliui S.J.
pašventinus namus ir palaiminus
stalą prasidėjo vaišės, kurias gražiai
ir skaniai paruošė teta Apolonija
Mioldažienė ir puseserė Aurelija
Dunlop. Ačiū!

Po pietų vykome į Fawker
kapines pašventinti Broniaus
Zumerio antkapį. Šventinimo
apeigas atliko kun. S. Gaidelis S.J.,
tardamas labai gražų ir įdomų žodį,
apžvelgdamas velionio darbus ir jo
prasmingą gyvenimą. Kun. S.
Gaidelis sakė: "Bronius Zumeris
buvo religingas ir pavyzdys visiems,
ypač jaunimui, yra ryškus ir
pamokantis, kuris degė dėl
Lietuvos, dėl Dievo, kūrėsi savo
ateitį, ką turime visi daryti. Bronius
Zumeris ėjo per gyvenimą, padarė
daug, ką ir turi, ženklų Jėzų Kristų,
tai verta, kai visi eidami per tuos
vartus galime pasiekti tą Amžinybę.

Pagerbdami Bronių Zumerį
sukalbėjome maldas ir sugiedojome
"Marija, Marija" giesmę.

Sūnus Bronius Zumeris

Savojo kaimo atmintis

Žurnalisto ir rašytojo
Broniaus Zumerio gimtinė – Bobių
kaimas. Čia dar vaikystėje jo
gabumus pastebėjo Didvyžių
mokytojas. Vėliau Bronius kelią į
mokslus skynėsi Kaune ir Vilniuje.
Į Vakarus pasitraukė 1944-aisiais.
Studijavo filosofiją, istoriją,
psichologiją, germanistiką. Visą
laiką aktyviai dalyvavo
visuomeninėje veikloje. Redagavo
savaitraščius "Mūsų Pastogė",
"Tėviškės Aidai", žurnalą
"Švyturys", dirbo australų
televizijoje, skaitė paskaitas, parašė
ne vieną knygą, šelpė Lietuvos
našlaičius ir grįžusius iš Sibiro
tremties.

Iš gyvenimo išėjo visiems
netikėtai, praėjusių metų rugpjūčio
19 dieną ištikus širdies infarktui.
Taigi Bobiuose surengtas minėjimas
buvo skirtas pagerbti žymųjį
kraštiečių minint jo mirties metines.

Seniūnijos rūpesčiu
pasatytas paminklinis akmuo.
Didvyžių bažnyčioje buvo
aukojamos šv. Mišios, aplankytas čia
palaidotas B. Zumerio motinos
kapas. Giminės ir kaimo žmonės,
gusiai susirinkę prie paminklinio
akens, dalyvavo jo pašventinimo
iškilmėse, klausėsi mokytojos
kraštotylininkės Reginos
Naujokaitienės pasakojimo apie
įžymųjį kraštiečių. Prisiminimais apie
jį pasidalino jaunystės dienų draugas
Alfonsas Tamošaitis, kilęs iš
Sūduvos kaimo, dabar gyvenantis
Kalifornijoje, Bobiuose gyvenantis

Vacius Kučiauskas. Kalbėjo iš Bobių
kaimo kilęs technikos mokslų
daktaras J. Bukšnaitis, buvo
pasodinti ažuoliukai. Visiems
padėkos žodžius iš Australijos
atsiuntė B. Zumerio žmona Onutė ir
sūnus Bronius.

Pagerbė savo kraštiečių,
žmonės susitikimą pratęsė kaimo
šventėje. Kraštotylininkė
R. Naujokaitienė čia buvo įrengusi
vietą, skirtą B. Zumeriui ir bobių
kaimui. Jo šventė nestokojo ir
linksmybių, įvairių varžybų bei
pramogų. Pernai gražiausia rajone
pripažintai Bobių gyvenvietei
Klausučių seniūnė Gema
Skystimienė buvo davusi žodį, kad
joje bus įrengtas apšvietimas.
Šventės proga tai ir įgyvendinta.

"Santakos" inform.

Toks jau yra mūsų Dievas

(Atkelta iš 1-mo psl.)

padėti. Į Dievą kreipiamės tikrai
tuomet, kai būname viską padarę ar
kai mūsų pastangos nepadėjo. An-
tra, našlė yra įsitikinusi, kad teisėjas
gali apginti jos teises, kad jis turi
tokią galią. Absolutus pasitikėjimas
yra pirmutinė prašymo maldos
sąlyga. Ar ne tai sako paskutinis
mūsų Evangelijos įštraukimas sakiny-
s: "ar atėjęs žmogaus sūnus beras
žemėje tikėjimą?" Pagaliau ir našlė,
ir teisėjas yra įsitikinę, kad našlė
teisi. Niekas neabejoja dėl jos
priekaištų skriaudikui. Ji neprašo

PADEKA

Tariame nuoširdų ačiū visiems prisidėjusiems prie
atsisveikinimo su mūsų mylima žmona, Mama, Močiute A. † A.
MEILUTE REGINA EIMUTIENE.

Dėkojame prelatui dr. Pr. Daunkniui už aplankymą ligoninėje,
pravestą rožinį bažnyčioje, atlaikytas gedulingas šv. Mišias ir maldas
kapinėse. Vincui Daniui ir Ritai Mačiulaitienei už jautrias giesmes.
M.S.M.D-jos pirm. p. Jonei Žalkauskienei ir broliui Algiui Sėkui už
gražius atsisveikinimo žodžius, p. Broniui Staugaitienei tautiniuose
rūbuose budėjusiai prie Velionės karsto, visiems gausiai
dalyvavusiems šv. Mišiose ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą.
M.S.M.D-jos narėms ir talkininkėms už gražiai paruoštus gedulo
pietus.

Dėkingi esame už gėles ir aukas vietoje gėlių našlaičiams
Lietuvoje ir šv. Mišioms. P. D. Simankevičienei ir Algiui Liubiniui už
nekrologus lietuvių laikraščiuose, taip pat visiems pareiškusiems
užuojautas asmeniškai, ryšio priemonėmis ir per spaudą. Visa tai
mums suteikė dvasinės stiprybės ir paguodos liūdesio metu.

Stasys, sūnūs: Sigitas ir Valdas su šeima.

Būtingės terminalas ministrui per brangus

Ūkio ministras Vincas dolerių neužteks. Todėl
Babilius paprašė Valstybės kontrolės iširti, kodėl Būtingės naftos
terminalo išlaidos didesnės 100 mln.
JAV dolerių.

Kaip pranešama spaudoje,
dabar Būtingės terminalo statybai
jau panaudota daugiau kaip 200 mln.
JAV dolerių.

Terminalo projektuotojos –
JAV bendrovės "Fluor Daniel"
skaičiavimais, visas terminalas
turėtų kainuoti 264 mln. JAV
dolerių, nors ekspertai tvirtina, kad
ši suma turėtų būti gerokai
mažesnė.

"Jau dabar galiu pasakyti, kad
projekte numatytų 2645 mln. JAV

dolerių neužteks. Todėl
išsiaiškinsime, kodėl terminalo
statyba tokia brangi", - teigė
V. Babilius.

Ūkio ministrui keista, kad
daugelį konkursų laimėjo ta pati
Vokietijos bendrovė "Preussag
Wasser & Rohrtechnik", dėl kurios
yra didelių problemų. Ji turi 21
proc. terminalo akcijų, kurias
sutinka parduoti vyriausybei.
"Neatmetu galimybės, jog "Preussag
Wasser & Rohrtechnik" dėl
kažkokių priežasčių specialiai
nenori, kad nafta per Būtingę
pradėtų tekėti jau šiais metais", -
teigė V. Babilius.

"L.r."

Ministrai iš Vilniaus pažvelgė į Būtingę

Lietuvos aplinkos ministras
Algis Čaplikas teigia, jog su Latvijos
vyriausybės atstovais pavyko
išsiaiškinti visas problemas,
susijusias su Būtingės naftos
terminalu. Vilniuje susitikęs su
Latvijos aplinkos apsaugos ir
regioninės plėtros valstybės ministru
Induliu Emsiu, A. Čaplikas
apsvarstė bendradarbiavimo
aplinkos apsaugos srityje reikalus,
įskaitant ir Būtingės naftos
terminalą.

Latvijos ministras I. Emsis po
susitikimo sakė, kad pavyko susitarti
dėl bendros terminalo priežiūros, kai
bus baigta jo statyba. Tačiau, anot
jo, pagrindinis Latvijos vyriausybės
reikalavimas lieka draudimo
sutarties pasirašymas. Joje turėtų
būti numatyta, kad, įvykus avarijai,
už žalą aplinkai "moka tas, kuris yra
kaltas". I. Emsis vylėsi, kad tokia
sutartis bus parengta netrukus.

Kaip vieną Latvijos
vyriausybės reikalavimų I. Emsis

nurodė ir bendrą poveikio aplinkai
įvertinimą. Tačiau, pasak ministro,
"tam jau praėjo laikas", ir latviai
tyrimą atlieka savarankiškai. Jo
rezultatai turėtų būti paskelbti kitų
metų sausį.

Ministrai taip pat apsvartė
rengiamą susitarimą dėl Lietuvos ir
Latvijos vyriausybių
bendradarbiavimo aplinkos
apsaugos srityje. Jį pasirašyti
numatoma šių metų pabaigoje ar
kitų metų pradžioje.

**Pats gražiausias ir giliausias
jausmas, kokį tik mes galime
patirti – tai paslapties jautimas.
Jame kiekvieno tikro
pažinimo šaltinis. Kam tas
jausmas svetimas, kas
nepajėgia stebėtis ir virpėti
šventame susižavėjime – tą
galime laikyti mirusiu
(Einšteinas)**

tarnystės formas. Mes neturėtume
sustoti šitame mūsų kelio taške.
Gali būti ir taip, kaip savo laiške rašo
apaštalas Jokūbas (4, 3): "Jūs
prašote ir negaunate, nes negerai
prašote".

Tačiau visos šios pastabos
neturėtų keisti pagrindinės mūsų
Evangelijos skaitinio nuostatos:
Jėzaus mokiniai privalo melstis ir
nesiliauti.

(Rugsėjo 13 d. Šveicarijoje
mirė kun. dr. Karl Schuler, maloniai
leidęs spausdinti jo parengtas
homilijas. Amžinąjį atilšį duok
mirusiam, Viešpatie!)

"Bažnyčios Žinios"

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Mirusiųjų atminimas

Geelonge Visų Šventųjų šventės išvakarėse spalio 31 d. šeštadienį 11 val. šv. Mišios šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Mercer ir Malone St. kampas. Iš Melbourne atvykęs prel. dr. Pr. Dauknys aukos šv. Mišias už visus jau mirusius Geelongo lietuvius. Po pamaldų vyksime į Rytų kapines pasimelsti už palaidotus lietuvius. Po pietų su Bažnyčios Maršalka Juozu Gailiu aplankysime mūsų ligonius, suteikiant šv. Sakramentus.

Melbourne Visų Šventųjų sekmadienį lapkričio 1 d. – pradėdamas jau ir Vėlines, švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje 11 val. kaip visuomet sekmadieniais. Šv. Mišias aukosime už visus jau mirusius Melbourne lietuvius. Po pietų 3 val. lankysime Springvale – Necropolis kapines, įvažiuojant iš Springvale Highway ir susitinkame prie kapinių raštinės lygiai 3 val. Nuvyksime prie artimesnio lietuvių

kapo apeigų mirusiųjų maldom už visus čia palaidotus mūsų lietuvius, kurių ir čia jau irgi gana daug.

Vėlinių dieną – lapkričio 2 d. pirmadienį Bažnyčios Vyresnybės tą Vėlinių dieną kiekvienam kunigui leidžiama aukoti net po trejas Mišias už mirusius. Ypatinai tą Vėlinių dieną aukosime už visus mūsų mirusius Brolius ir Seses Tėvynėje Lietuvoje, kartu ir už tuos, kurie mirė ir žuvo bolševikų ištremti, nukankinti Sibiro taigose, įvairiuose bolševikų kalėjimuose.

Fawkner kapines lankysime, kai ten daugiausia lietuvių palaidota, susirinkdami prie a.řa. Prelato Prano Vaserio kapo Vėlinių Oktavos metu – lapkričio 7 dieną šeštadienį 11 valandą. Po pietų 3 valandą lankysime New Cheltenham kapines, kur irgi nemaža lietuvių palaidota. Įvažiuojant iš Reserve Road ir čia susitikus visiems, kaip kasmet, eisime prie artimo lietuvių kapo ir už visus kartu atliksime Vėlinių apeigas ir maldas už mūsų visus mirusius Melbourne lietuvius.

Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete

Pietiniame žemės pusrutulyje yra tik vienas akademinis Lietuvos studijų židinys. Tai Lietuvos Studijų Sambūris tolimajame Tasmanijos Universitete. Šiame (1998 m.) Sambūriui vadovauja III metų humanitarinių mokslų studentas Vincas Taškūnas.

Australijoje yra 37 universitetai, bet nė vienas iš jų neturi lituanistikos katedros. Nėra nei mažasnių skyrių, pašvęstų Lietuvos ar Pabaltijo studijoms.

Kad bent iš dalies užkūti šitą spragą, 1987 metais privačiomis jėgomis ir privačiomis lėšomis Tasmanijos universitete buvo įsteigta Lietuvos Studijų sambūris, sutrumpintai vadinamas LSS. (Tasmanijos universitetas yra ketvirtas senumu Australijoje). Sambūriui trūksta didesnio vietinių tautiečių užnugario, nes Tasmanijoje, kuri žemės plotu panaši į visą Lietuvą, yra labai mažai lietuvių: per paskutinių gyventojų surašymą buvo užregistruota tik 40.

LSS neturi nuolatinių pajamų, verčiasi iš aukų. Tačiau, nežiūrint šių sunkumų, Sambūris veikia jau dvyliką metų. LSS leidžia *Lithuanian Papers*. Tai vienintelis akademinis lietuvių žurnalas anglų kalba visame Pietiniame žemės pusrutulyje. LSS jau spėjo išleisti 11 šio žurnalo numerių (po 80-96 psl.) ir jame atspausdino virš šimto originalių mokslo darbų apie Lietuvą anglų kalba. Bet to, LSS išleido 4 knygas, jų tarpe *Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį*. Virš 200 Rinkinių padovanota Lietuvai.

LSS pastangomis, Tasmanijos universitete jau užbaigtos 4 disertacijos apie Lietuvą ir lietuvius; dabar ruošiamos dar dvi. LSS nariai – studentai garsina Lietuvą Tasmanijos universitete, rašydami mokslo darbus lietuviškomis temomis ir sykiu sudomindami savo profesorius Lietuvai. Šie darbai skaitomi ir diskutuojami per pietų pertraukų seminarus, kuriuos universitete suruošia Lietuvos Studijų Sambūris (LSS).

LSS veda lietuvių kalbos

kursus Tasmanijos universitete. Studentams krusai nekainuoja nieko. Kitur gyvenantiems LSS padeda mokytis paštu.

LSS nariai stengiasi sujungti universitete dėstomus dalykus su lietuviškomis temomis. Pavyzdžiui, Vincas Taškūnas pernai skaitė paskaitą AABS konferencijoje Adelaidėje apie lietuvių tautinę sąmonę modernių teorijų šviesioje; o Amanda Banks išdėstė Lietuvos gamtos saugos problemas.

LSS pastangomis Tasmanijos universitetas pernai įvedė metinę stipendiją (Lithuanian Honours Scholarship) geriausiems ketvurtų metų studentui, rašančiam Honours lygio disertaciją apie Lietuvą arba lietuvius. 1998 metų birželio 19-21 d.d. vincas Taškūnas skaitė paskaitą tarptautinėje AABS Pabaltijo Studijų konferencijoje, Indianos universitete, Bloomington. Tai pirmas kartas, kad studentas iš Australijos buvo pakviestas su paskaita į AABS konferenciją JAV-se. Deja, rengėjai kelionės išlaidų dalyviams neapmoka ir LSS turėjo nešti finansinę atsakomybę už savo atstovą.

O kaip bus ateityje? Lietuvos Studijų Sambūrio ateitis Tasmanijoje atrodo liūdnai. Apmokamų tarnautojų Sambūris neturi, o savanoriai baigia išnykti. Iš Lietuvos Respublikos irgi nėra paramos. Sambūris kalbino organizacijas ir pavienius asmenis, kad jie nusipirktų namuką prie Tasmanijos universiteto ir pasilaikytų nuosavybę sau, tik leistų Sambūriui nemokamai naudotis patalpomis. Sambūris ten įsteigtą biblioteką apie Lietuvą, prieinamą visiems universiteto studentams. Ligšiol dar nepavyko to atsiekti; bet užtektų vieno geradarijo, kad tokia apčiuopama Lietuvos Studijų pastogė taptų tikrove.

LSS (Lithuanian Studies Society at the University of Tasmania), Post Office Box 777, SANDY BAY Tasmania 7006 (Australia). Elektroninis adresas (e-mail): A.Taskunas@utas.edu.au

Melbourno Dainos Sambūrio 49-sis metinis koncertas

*Visos dainos – grožiui, meilei, tylai,
Ir apie tai, kas širdyje nedyla.
Tokia galinga tu, daina,
Skambėk, iš mūsų širdžių jauna...*

Nepastebimai prabėgo dar vieneri metai. Praeiti metai Melbourne Dainos Sambūriui buvo nelengvi. Reikėjo intensyviai ruošti Dainų šventei, kuri įvyko mūsų Tėvynėje Lietuvoje.

Išlydėjome savo dainininkų neskaitytą būrelį, truputį pavydėdami, kad negalime kartu vykti, dėl visokių esamų priežasčių, bet linkėdami geros sveikatos, nuotaikos, patirti malonių akimirkų.

Mes likusieji, po trumpų atostogų, vėl rinkomės į repeticijas, juk reikėjo mokytis naujas dainas, kurios bus atliekamos mūsų metiniame koncerte. Kas kart atvirukais ir linkėjimais mus džiugino Zita, kuri viešėjo Lietuvoje, Dėkojame tau, Zita!

Lapkričio 8 d., 1 val. 30 min. p.p. kviečiame visus į Lietuvių namus pasiklausti ir pasižiūrėti mūsų ruošiamo metinio koncerto. Programa bus įvairi.

Žadame Jums gerą nuotaiką ir malonų pabendravimą.
Bilieto kaina 10 dol., iki 15 metų nemokamai.

Dainos Sambūrio valdyba

Zita Prašmutaitė "Sambūrio" choro pianistė ir Ramutė Kasiulienė Vilniaus Arkikatedros Didžiojo choro choristė, susitiko per Pasaulio Lietuvių Dainų šventę Lietuvoje

Adelaide

Ketvirtinės Dr-jos narei A. † A. Marijai Intienei ir Dr-jos narių Pabendravimas paruošta 1998, rugsėjo 23 d.

Šv. Kazimiero bažnyčioje 10 val. Klebonas aukojė šv. Mišias už mirusiąją, pamokslė prisiminė mirusiąją narę, pakalbėjo apie pabendravimų reikalingumą. Dr-jos pirmininkė atliko skaitymus, v-bos narės atnešė auką. Po šv. Mišių Klebonas pravedė rožinio dalį, užbaigė giesmę "Viešpaties angelu" ir "Amžiną atilsį".

Susirinkome į salę, kur buvo v-bos paruoštas pusrytelis. Pasitiprinus, pirmininkė ir sekretorė paskaitė "Laiškai Lietuviams" premijuotą Dijanos Kančienės straipsnį "Pradžia".

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Su *Pasaulio lietuvių* žurnalu bet kokį ryšį turintiems pranešu, kad šio žurnalo daugiau neberedaguojau. 1998 rugpjūčio-rugsėjo numeris buvo paskutinė mano redaguota, spausdinimui paruošta laida. Visą spalio laidai atsiųstą ir rugpjūčio-rugsėjo laidai skirtą, bet joje netilpusią, užsilikusią medžiagą bei nuotraukas *Pasaulio lietuvių* leidėjo PLB valdybos pirmininko Vytauto Kamanto nurodymu jam perdaviau 1998 rugsėjo 25. Nuo šios dienos už bet kokius su *Pasaulio lietuvių* susijusius reikalus nebesu atsakingas.

Bronius Nainys - 1998, rugsėjo 25

Straipsnyje jautriai aprašoma, kaip vienos moters pasiaukojimu, kunigui paprašius, jai Viešpačiu pasitikint, komunistų okupacijoje be tikėjimo palikęs visas miestelis atsigavo, pradėdamas mažutėliais mokykloje.

Iškilo diskusijos, kad ir mums čia Adelaidėje tai labai aktualu. Kaip pritraukti mūsų jaunesniąją kartą į mūsų Parapiją? Mūsų Liet. Parapijai – lietuvių išlaikymui reikia kažkokios "pradžios", pasiaukojimo, Dievulio pagalbos. Bet čia ne Lietuva, svetima kalba, kuri visur net ir lietuviškose šeimose, jaunimo nesidomėjimas lietuvių kalba yra mūsų didysis priešas.

Užbaigiamas straipsnis šiais žodžiais: "Ateik, Viešpatie į visą pasaulį taip, kaip atėjai į mūsų mažą miestelį. Ateik!"

Visuotiniame susirinkime 1998.8.30 d. išrinkta Dr-jos V-ba pasiskirstė pareigomis: pirmininkė ir pietų organizatorė – Salomėja Vasiliauskienė, sekretorė – Saulėnė Pusdešrienė, išdininkė ir maldos organizatorė – Teresė Gasiūnienė, parengimams – Birutė Budrienė ir Jovita Vosylienė, bažnyčios puošėja – Stefa Čiplienė, Dr-jos turto globėja – Elena Baltutienė. Šalia valdybos – padėjėjos: ligonių lankytoja – Judita Nekrošienė, bažnytinė rūbų prižiūrėtoja – Pranė Horakienė, švaros palaikytoja – Stasė Bardauskienė. Revizijos Komisija: Agota Kaminskienė, Leokadija Stauginė, Zinaida Vencienė.

Stiprybės, Viešpaties palaimos, Marijos Motinėės globos meldžiame mūsų darbuose. S.P.

Susitikimas su išeivijos veikėjais

Lietuvai pagražinti draugijos centro valdybos rūpesčiu Vilniuje įvyko susitikimas su Pasaulio lietuvių bendruomenės veikėjais iš įvairių kraštų. Jame buvo aptarti aktualūs tautos išlikimui klausimai

Lietuvai pagražinti draugijos centro valdyba pakvietė Pasaulio lietuvių bendruomenių vadovus aptarti tarpusavio bendradarbiavimo, tautinės kultūros ugdymo, informacijos keitimosi, ryšių plėtojimo klausimų. Susitikime dalyvavo Argentinos LB pirm. Artūras Kaminkas, Estijos LB – Rasa Unt, Kanados LB – Algis Vaičiūnas, Latvijos LB – dr. Jovita Budzinauskienė, vicepirm. Erikas Klyvs, bendruomenės tarybos narė – Danutė Slavinska, Londono Lietuvių namų valdybos pirm. Klemensas Tamošiūnas, Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės pirm. Veronika Barčkutė, Vasario 16-osios gimnazijos direktorius, Vokietijos LB valdybos narys Andrius Šmitas.

Architektas Artūras Kaminkas, jau gimęs ir užaugęs Argentinoje, kalbėjo, kad didžiausias nutautėjimo talkininkas yra laikas, tolimas atstumas ir silpni ryšiai su tėvynainiais. Kuriasi mišrios šeimos, vaikaičiai dažnai nebeišmoksta lietuvių kalbos. Tačiau ir perskirtiems plačių vandenynų lietuvių užgesti Argentinoje pavojaus dar nėra.

Algis Vaičiūnas domėjosi Rytų Lietuvos klausimais. Jam nesuprantama, kodėl Respublikos vyriausybės skiria nepakankamai lėšų naujų mokyklų steigimui Vilnijos krašte. Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybės kartu su visuomene turi lanksčiau spręsti bendrus Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo klausimus.

Klemensas Tamošiūnas: išeivijos jaunimas pamažėl tolsta nuo lietuviybės, ypač tie, kurie nebeišmoksta kalbos – tautiškumo pagrindo. Svečias mano, kad stabdant nutautėjimą reikia padėti vieni kitiems aktyviau bendradarbiauti, burtis į draugijas, klubus. Gyvenant svetimame krašte būtina perimti gražias tėvų tradicijas bei to krašto papročius. Nepakanka būti geru išeivijos lietuvių, reikia būti ir geru to krašto piliečiu. Liūdna, kad šiuolaikiniai jauni išeiviai iš Lietuvos neretai daro gėdą pokario išeivijai, kuri svetimtautėjų buvo didžiai gerbiama už jos darbštumą, sąžiningumą, duoto žodžio laikymąsi, savo tradicijų tęsimą.

Rasa Unt pasidžiaugė nors ir maža, bet labai gyvybinga Lietuvių

bendruomenė Estijoje. Visus jungia katalikiškas tikėjimas ir šventovė, kurioje susirenka pasimelsti bei paminėti svarbių Lietuvos ir bendruomenės datų. Šiemet ypač gražiai buvo paminėta Motinos diena. Rasa Unt papasakojo apie a.a. tautietį, bendruomenės narį Kazimierą Truškauską. Buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas gimė 1912 m. Rygoje. 1940 m. ištremtas į Sibirą, kur iškentėjo 18 metų. Ten vedė estę Inna Kivisepp, su kuria jau Estijos žemėje augino vaikus, gėles, sodus. Palaidotas mažo Tiuri miestelio kapinėse. Bendruomenės nariams kilo mintis ant jo kapo pastatyti paminklą – kryžių iš lietuviško ažuolo. Rasa kreipėsi į mus padėti įgyvendinti šią gražią idėją. Mes sutarėme, kad parūpinsime ažuolą ir surasime liaudies meistrą.

Veronika Barčkutė supažindino su Sankt Peterburgo LB veikla, pageidavo artimesnio kultūrinio bendradarbiavimo su tėvynėje esančiais tautiečiais. Labai gerą įspūdį paliko pagražėjęs Vilnius ir nuostabi Pasaulio lietuvių dainų šventė.

Jovitos Budzinauskienės manymu, Pasaulio lietuvių dainų šventė visiems išeiviams atgaivino lietuvišką dvasią. Širdis džiaugėsi matant jaunimo švytinčius veidus lyjant šaltam lietuvi. Tai mūsų graži tautos ateities vizija. Sugrįžus į namus bus apie ką papasakoti savo tautiečiams. Su latviais esame artimiausi kaimynai, todėl dažniau organizuokime bendrus renginius. Padėkime vieni kitiems kurti darnesnę Baltijos šalių šeimą.

Andrius Šmitas: gimnazijos išlaikymui kyla finansinės problemos. Iki šiol gimnazijai du trečdalius lėšų skyrė Vokietijos valdžia, o trečdalį patys lietuviai surinkdavo iš aukų. Nuo 1999 m. gruodžio mėn. Vokietija jau nebefinansuos šios mokyklos įstaigos. Tai būtų skaudus smūgis LB. Šią problemą turime spręsti tarptautiniu lygiu.

Pokalbyje dalyvavo ir kalbėjo draugijos garbės pirmininkas mons. Kazimieras Vasiliauskas, seimo narė Sofija Daubaraitė, draugijos centro valdybos pirmininko pavaduotoja prof. etnologė Angelė

Vyšniauskaitė. Svečius supažindinome su draugijos veikla, jos ateities planais, gražiai praėjusia poezijos ir meno švente Vaižganto, vieno iš draugijos įsteigėjo, tėviškeje Svėdasuose. Papasakojome apie pasirošimą minėti 130-ji Vaižganto gimtadienį. Svečiai domėjosi draugijos veikla, jos renginiais, skirtais Lietuvos nepriklausomybės 80-mečiui. Kartu pasidžiaugėme atbūnančiu visuomenės poreikiu puošti savo kraštą želdiniais, tvarkyti ir prižiūrėti apleistas kultūros ir gamtos paminklų vietas. Svečiams parodėme filmą apie medelių sodinimo šventes ir aplinkos tvarkymo talkas balandžio mėnesį ir apie baigiamąjį šių darbų vainiką –

ažuolo, skirto Lietuvos nepriklausomybės 80-mečiui, sodinimą Vilniuje, kuriame dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, seimo pirm. prof. Vytautas Landsbergis ir premjeras Gediminas Vagnorius.

Vilniaus miškų urėdijos etnografinis ansamblis "Nalšia" padainavo keletą senovinių dainų, o pabaigoje, visi sukibę rankomis padainavome "Ažuolai žaliuos žemėj Lietuvos". Pasikeista adresas, telefonas, susitarta palaikyti glaudesnius ryšius, keistis informacija puoselėjant tautos kultūrą. Po susitikimo dalis svečių nuvyko į senąjį Lietuvos sostinę Trakus. Salos pilies kieme žiūrėjome A.Honeggerio oratoriją "Jeanne d'Arc ant laužo". Senoviška pilies aplinka, simfoninio Lietuvos orkestro muzika ir artistų, meistriškai atlikusių savo vaidmenis pasirodymas svečiams paliko gilų įspūdį.

"Tėviškės Žiburiai"

LIETUVIAI SVETUR

GUDIJA

Breslaujos, Apso, Vidžių lietuvių etninėse žemėse atsteigta Lietuvių kultūros draugija. Lenkų okupacijos laikais iki 1936 m. Breslaujos apylinkėse lietuviškumą palaikė Šv. Kazimiero, "Ryto" draugijos, kurios organizavo jaunimo vakarus, minėjimus, padėjo įsteigti lietuviškus darželius, pradžios mokyklas, skaityklas, knygynėlius. Tačiau 1937 m. buvo uždraustos visos lietuviškos mokyklos, oficialioji kalba – lenkų, o lietuvių – daugiausia tik namų kalba. Sovietmečiu sąlygos dar daugiau pablogėjo. Pasklidus gandams, kad lietuviai bus tremiami Sibiran, žmonės pradėjo keisti savo tautybę, užsirašydami lenkais ar gudais. Š.m. birželio 17 d. Baltosios kaime įsteigta Breslaujos rajono lietuvių kultūros draugija. Jos pirmininku išrinkta Irena Kriveliene iš Vainiūnų, pavaduotoju Česlav Smilgin iš Baltosios, ir penki tarybos nariai iš Zabarninkų, Dvarčinių, Pelekų kaimų. Dar bus išrinkti iš Adomėniškės, Usionių bei kitų kaimų atstovai. Apso apylinkėje norima įsteigti vaikų darželius, pradžios mokyklą ir susigrąžinti lietuvišką pamaldas bent vienoje iš 7 šventovių; išreikalauti autobuso važinėjimui iš Breslaujos ir Ignalinos rajonų į Vilnių; rasti gerą gydytoją, gauti vaistų; išspręsti žemės atgavimo reikalus; gauti lietuviškos spaudos, surašinėjant gyventojus atkreipti dėmesį į tautinį sąmoningumą pasirenkant tautybę.

JAVALSTYBĖS

Metinė "Dainavos" jaunimo stovyklos šventė įvyko rugpjūčio 2, sekmadienį, "Dainavos" stovyklavietėje prie Manchesterio Mich. Kaip tik tą savaitgalį baigėsi jaunučių ateitininkų stovykla ir prasidėjo "Heritage" jaunimo stovykla. Šventėje dalyvavo rėmėjai ir svečiai iš Čikagos, Klivlando, Detroito ir jų apylinkių. Šv. Mišias aukėjo kun. Vytautas Praraja iš Lietuvos. Po pamaldų visi dalyviai buvo pavaišinti lietuviškais valgiais, paruoštais "Dainavos" jaunimo komiteto. Metiniame rėmėjų susirinkime buvo išklausti tarybos narių ir valdybos pranešimai. Visų dalyvių nuotaiką pakėlė puikus oras ir graži stovyklavietės aplinka.

LENKIJA

Kasmet Lenkijos lietuvių draugija Seinijoje surengia tautinių šokių ir dainų šventę. Ir šiais metais tokia šventė-sąskrydis vyko Burbiškėse, prie Galadusio ežero, netoli Lietuvos sienos. Suvažiavo Lenijoje viekiantys lietuvių ansambliai ir svečiai. Šį kartą dalyvavo ansamblis iš Lietuvos. Pirmoji Lenkijos lietuvių tautinių šokių ir dainų šventė įvyko 1956 m. Klevų kaime. Vėliau – Žagariuose, Punske. Pagaliau nuspręsta ją rengti prie Galadusio ežero, nes kitoje jo pusėje – Lietuva. Mat tais laikais programos pasiklausyti susirinkdavo prie ežero ir Lietuvos žmonės. Po programos vyksta suneštinės vakarienės, šokiai ir degamas laužas.

VOKIETIJA

Vasario 16-sios gimnazija Hiittenfelde, pasak jos direktoriaus Andriaus Šmito, tikriausiai susilaiks finansinės paramos ir galės toliau tęsti savo darbą. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus taipgi galvoja, kad ši švietimo įstaiga turinti išlikti. Pernai Vokietijos vyriausybė pranešė, kad nuo 1999 m. gruodžio 31 d. Vasario 16-sios gimnazijos finansškai neremiant ir nurodė, kad tokios paramos reikalu kreiptųsi į Hesseno krašto valdžią, nes tame krašte esanti gimnazija. Gimnazijos vadovybė taip ir padarė, užmegzdama ryšius su Hesseno švietimo ministerija. Gimnazijos direktoriaus nuomone, finansinę paramą gauti pavyks, tik reikės pertvarkyti pačią gimnaziją. Iki šiol joje dauguma dalykų buvo dėstoma lietuvių kalba. Finansinė parama bus suteikta, jei mokykla taps dvikalbe – lietuvių ir vokiečių gimnazija. Hesseno provincijos paramos tikimasi dar ir todėl, kad Klaipėdoje veikia Hermano Sudermano vokiečių gimnazija, išlaikoma Klaipėdos savivaldybės, remiama Lietuvos valdžios ir atitinkamų Vokietijos institucijų. Dabar gimnazijoje kasmet mokosi 80-100 moksleivių. Už mokslą metams reikia mokėti 6600 DM. Joje yra devynios klasės – nuo 5-tos iki 13-tos. Trečdalis mokinių yra iš Lietuvos, didžiausią dalį sudaro iš Vokietijos, taipogi yra iš Pietų ir Šiaurės Amerikos.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL. 9708 1414)

KLUBO VALANDOS

Pirmd., trečiad., 5 v.v. - 10.30 v.v.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Ketvirtadieniai 5 v.v. - 11.00 v.v.

Penktadieniai 5 v.v. - 12.00 v.v.

Šeštadieniai 12 val. - 1.00 val. nakties

Sekmdadieniai 12 val. - 10.00 v.v.

VALGYKLA VEIKIA:

Penktadieniai 6 val. - 8.00 v.v.

Sekmdadieniai 12.30v. p.p. - 7v.v.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Šeštadieniai 12 val. - 2v. p.p.

Ir 6 v.v. - 8v.v.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 9708 1414.